

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва інституту / факультету)

Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ігор Фодчук
Серпень 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компоненту
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
(назва освітнього компоненту)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(назва програми)

Спеціальність 023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається освітній компонент)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання історії та культури України» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від 25.03.2024 р.) та введено в дію наказом № 101 від 26.03.2024 р.

Розробник: Шкрібляк Микола Миколайович – асистент кафедри ДПОМ, Заслужений діяч мистецтв України

Викладач: Шкрібляк Микола Миколайович – асистент кафедри ДПОМ, Заслужений діяч мистецтв України

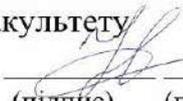
Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 5 від "25" серпня 2024 року

Завідувач кафедри Жаворонкова М.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 8 від "28" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету Євгенія Новак
(підпис) (прізвище та ініціали)

Навчальний курс «Актуальні питання історії та культури України» є обов'язковою дисципліною для студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Термін навчання 2 семестр, загальна кількість годин та кредитів ECTS: 120 / 4 кредити.

Короткий опис курсу: навчальний курс «Актуальні питання історії та культури України» є вступом до важливих проблем і тем української історії, де велика увага приділена культурним аспектам минулого.

Пояснювальна записка

Оновлення історичної науки, яке стало особливо критичним в останні десятиліття, привело до суттєвої зміни інструментарію та ремесла історика. Зокрема, подолання цієї довготривалої кризи поставили із усією гостротою немало кількість разючих і складних запитань до основ історичного знання. У цьому контексті, лінгвістичний поворот та «нова історична наука» справили справжню революцію в оновленні історичної науки, в центрі котрої залишається індивід. Цей інтерес не зводиться традиційно до вивчення політичних біографій, але охоплює усю сукупність історичного минулого ранньомодерної та модерної України. На цьому тлі, особливо доречний давно практикований міждисциплінарний синтез (історії та філології), який виходить за межі традиційних напрямів історіографії. Виокремлення ключових аспектів минулого у формі вибраних історіографічних дискусій різних національних шкіл надає нової перспективи для простеження політичної, економічної та культурної історії України. До того ж сьогоднішні дискусії висувають на перший план системне і масштабне переосмислення української історії та культури. Розглянута в часі довгої тривалості, історія України особливо потребує нового перечитання та концептуальної ревізії. Перш за все, це стосується створення нового нарративу ключових подій та переосмислення середньовічного та ранньомодерного минулого для створення сучасної української нації. Розглядаючи минуле усіх народів, які проживали на території нинішньої України від середніх віків до недавнього минулого, навчальний курс пропонує мультиетнічний підхід до вивчення історії. Останнє, дозволить відійти від традиційного нарративу, натомість дозволить зосередити увагу на спадщині усієї території сучасної України.

Мета навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з найбільш важливими дискусіями над історичними проблемами з історії та культури України;
- вимагати необхідного засвоєння ними програмного, усвідомлення впливу індивіда на історію та історичний процес в цілому і, загалом, на зміни у історичному та культурному ландшафті;
- навчити студентів використовувати історичні джерела у широкій перспективі, приділяючи увагу насамперед першоджерелам, вивчення яких дозволить краще зрозуміти та усвідомити зміни історичного процесу, так й прослідкувати його сприйняття сучасниками. Опанування практики прочитання історичних джерел разом із використанням спеціальної літератури дозволить не лише засвоїти основи навчального курсу, але дасть необхідне вміння й для самостійного вивчення окремих проблем історії та культури України.

Здобувач освіти повинен:

ЗНАТИ:

- знати основні історичні етапи розвитку предметної області;
- знати історичну термінологію й наукову періодизацію історичних процесів;

- знати та розуміти основні концепції, теорії та етапи розвитку історичної науки;
- знати та розуміти минуле для аналізу сучасних наукових дискусій із проблем вітчизняної та всесвітньої історії.

ВМІТИ:

- уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності;
- уміти орієнтуватися в науковій періодизації, порівнювати історичні процеси вітчизняної та всесвітньої історії;
- уміти працювати з джерелами інформації, інтегрувати їх зміст, визнавати й сприймати різноманітність критичного аналізу і оцінок історичних джерел;
- характеризувати об'єктивно й неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів;
- створювати тексти та короткі описи (есе) на підставі історичної інформації, які можуть бути використані в журналістиці.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОП.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями

ЗК6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК8 Здатність працювати в команді та автономно

ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань

Спеціальні компетентності (СК):

СК4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

- застосувати історико-філологічні методи внутрішньої та зовнішньої критики середньовічного джерела;
- демонструвати дослідницькі навички стосовно окремих питань середньовічного та ранньомодерного та модерного минулого України.
- надати студентам всебічне уявлення про ранньомодерну та модерну історії України;
- надати студентам основні методи вивчення історичного джерела;
- сформувати у студентів вміння критично міркувати про природу історії; зокрема, як ми розуміємо і репрезентуємо людей і події в минулому;
- навчити студентів готувати спеціальні роботи присвячені окремим подіями та індивідам;
- прищепити студентам уміння критично аналізувати, інтерпретувати та прочитувати вибрані (ключові) аспекти минулого в широкій перспективі;

- навчити студентів критичного осмислення історіографічного процесу, в тому числі, відмінних історіографічних шкіл та напрямів.

Програмні результати навчання:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до адаптації та дії в новій освітній ситуації;
- здатність використовувати в освітньому процесі сучасні електронні засоби навчання;
- здатність ефективно й грамотно працювати з різними джерелами історичної інформації, будувати усні й письмові висловлення щодо історичних фактів, історичних постатей та теорії історії;
- здатність використовувати основи історичні методи в оцінці інформації;

**Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Найменування показників		Галузь знань, ступінь вищої освіти, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
			Денна форма навчання	
Кількість кредитів	4	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна	
Кількість модулів	2		Рік підготовки	
Кількість змістових модулів	16	Ступінь вищої освіти бакалавр		
Загальна кількість годин	120	Спеціальність 023	Семестр	
			II	
Тижневих годин для денної форми навчання:		Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Вид контролю: екзамен	
лекцій	30			
семінари				
самостійної роботи	90			
		Рівень вищої освіти перший рівень		

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1.											
	СЕРЕДНЬОВІЧНА ТА РАНЬМОДЕРНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ											
Тема 1. Що є історія України?	8	2				6						
Тема 2. Рання Русь: від набігів вікінгів до держави	8	2				6						
Тема 3. Створення християнської Русі	8	2				6						

Тема 4. Світ Русі: історія, культура, пам'ять	8	2			6					
Тема 5. ГалицькоВолинське князівство і середньовічна Європа	8	2			6					
Тема 6. Індивіди та ідентичності: створення рутенської нації (ранньомодерна Україна)	9	2			7					
Тема 7. Політичні світи гетьмана Богдана Хмельницького	11	3			8					
Разом за ЗМ1	60	15			45					
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. МОДЕРНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ									
Тема 1. Козацький міт в українській культурі	6	1			5					
Тема 2. Історія і націотворення в добу імперій	6	1			5					
Тема 3. Забута війна в Україні: Перша світова війна та українська історична наука	6	1			5					
Тема 4. Великий Голод (Голодомор) у радянській Україні: минуле і поточна історія	6	1			5					
Тема 5. Великий терор в у радянській Україні: минуле і пам'ять про нього	7	2			5					
Тема 6. Голокост в Україні	7	2			5					
Тема 7. Українсько-польські етнічні чистки 1943 року («Волинська різанина»).	7	2			5					
Тема 8. УПА: історія і міти	7	2			5					
Тема 9. Радянське минуле та українська історія: новий наратив історії та культури України	7	2			5					
Разом за ЗМ 2	60	15			45					
Усього годин	120	30			90					

Тематика семінарських занять – не передбачено навчальним планом

Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Створення ескізу орнаменту вишивки	

2.	Створення елементарного текстильного зразка на основі місцевих традицій.	
3.	Створення ескізу різьбленого орнаменту.	
4.	Створення власного ескізу писанки.	
5.	Створення ескізу виробу, що поєднує традиції й сучасність.	

Тематика лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	<i>Про управління імперією імператора Костянтина VII Багрянородного як джерело з історії Русі</i>	
2.	Християнізація Русі: погляд з Константинополя	
3.	Іпатіївський літопис та його роль в історії України	
4.	Густинський літопис та ранньомодерне історіописання	
5.	Пам'ять про киево-руське минуле в творах іноземців	
6.	Пам'ять про галицько-волинське минуле в ранньомодерній Україні	
7.	Метаморфози пам'яті про Голокост в Україні	
8.	Пилип Орлик у світлі його «Діаріуша»	
9.	Антиєврейське насильство літа 1941 р. в Україні	
10.	Проект Патріка Дебуа і його джерелознавча цінність	
11.	Спогади В. Кука як історичне джерело	
12.	Буковинський курінь у роки Другої світової війни: спогади сучасників	
13.	Перша світова війна: пам'ять і забуття	

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни “Історія ДПМ Буковини”

Види та форми контролю

Опитування на лекціях і семінарських заняттях, перевірка конспектів, реферування окремих документальних джерел та досліджень, тестування, захист навчального проекту (дослідження на основі вибраної теми), підсумковий колоквиум, доповіді, екзамен. Всі ці методи в комплексі складають підсумкову оцінку з курсу і є сумою рейтингових оцінок (балів), які одержує студент за окремі оцінювані і контрольовані форми навчальної діяльності. Підсумковий екзамен дозволяє студентові підвищити свій рейтинг на 40 балів. Екзамен проводиться в усній формі.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ:

- контрольні роботи;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

Самостійна робота є важливим елементом освітнього процесу, що сприяє поглибленню знань, розвитку критичного мислення та дослідницьких навичок студентів. У межах курсу "Актуальні питання історії та культури України" передбачено різноманітні форми навчальної діяльності, що дозволяють не лише засвоювати матеріал, але й активно взаємодіяти з історичними та культурними джерелами.

Форми роботи на практичних заняттях:

- ✓ **Традиційні заняття** – аналіз історичних подій, обговорення культурних процесів, робота з підручниками та науковою літературою.
- ✓ **Дискусійні клуби** – обговорення суперечливих або малодосліджених питань історії та культури, що дозволяє студентам формувати власну аргументовану позицію.
- ✓ **Аналіз історичних джерел** – робота з архівними документами, пам'ятками культури, літописами, художніми творами, що сприяє розширенню розуміння історичних процесів.
- ✓ **Проектна діяльність** – підготовка презентацій, відеоматеріалів або міні-досліджень щодо ключових подій та явищ української історії та культури.
- ✓ **Екскурсійні виїзди** – відвідування музеїв, історичних місць, культурних центрів для безпосереднього знайомства з об'єктами історичної спадщини.
- ✓ **Рольові ігри та реконструкції** – відтворення історичних подій, що сприяє глибшому розумінню епохи та її особливостей.
- ✓ **Обговорення кінодокументалістики** – перегляд історичних фільмів та їх аналіз у контексті достовірності та відповідності реальним подіям.

Такий підхід до самостійної та практичної роботи дозволяє студентам не лише засвоювати фактологічний матеріал, а й розвивати аналітичні здібності, міждисциплінарне мислення та навички дослідницької діяльності.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Поточний контроль у межах навчальної дисципліни здійснюється для оцінки рівня засвоєння теоретичного матеріалу, розвитку аналітичних навичок та здатності до самостійного дослідження історико-культурних процесів. Оцінювання проводиться за такими критеріями:

Знання теоретичного матеріалу

- ♦ **90-100 балів (відмінно)** – студент вільно володіє навчальним матеріалом, демонструє глибоке розуміння історичних та культурних процесів, впевнено оперує фактами, термінами, поняттями та концепціями.
- ♦ **70-89 балів (добре)** – студент має повні та систематизовані знання, проте виявляє певні неточності в деталях або потребує додаткових пояснень у складних питаннях.
- ♦ **50-74 бали (задовільно)** – студент розуміє основний матеріал, проте його відповідь фрагментарна, спостерігаються труднощі у поясненні причинно-наслідкових зв'язків.
- ♦ **Менше 50 балів (незадовільно)** – студент демонструє поверхове знання матеріалу, не орієнтується у ключових питаннях курсу.

Виконання практичних завдань

- ♦ **Високий рівень** – студент якісно виконує практичні завдання, застосовує аналітичний підхід, критично оцінює історичні та культурні явища, аргументує власну точку зору.

- ♦ **Середній рівень** – робота виконана правильно, але містить несуттєві помилки або недостатньо обґрунтовані висновки.
- ♦ **Низький рівень** – завдання виконане частково або з суттєвими помилками, студент демонструє слабе розуміння матеріалу.

Активність на заняттях та участь у дискусіях

- ♦ **Високий рівень** – студент активно долучається до дискусій, висловлює аргументовані думки, ставить запитання, проявляє ініціативу у груповій роботі.
- ♦ **Середній рівень** – бере участь у дискусіях, але його відповіді не завжди достатньо обґрунтовані або потребують уточнень.
- ♦ **Низький рівень** – пасивна участь у заняттях, відповідь фрагментарна, без критичного осмислення матеріалу.

Виконання самостійної роботи

- ♦ **Високий рівень** – самостійна робота виконана повністю, містить глибокий аналіз джерел, аргументовані висновки, оформлення відповідає науковим стандартам.
- ♦ **Середній рівень** – студент продемонстрував достатній рівень розуміння матеріалу, але робота має певні недоліки у структурі, логіці або аналізі джерел.
- ♦ **Низький рівень** – робота містить значні помилки, поверхневий аналіз або виконана частково.

Використання джерел та академічна доброчесність

- ♦ **Оригінальність та якість роботи** – оцінюється рівень самостійного осмислення матеріалу, використання наукових джерел, відповідність вимогам академічної доброчесності.

Загальна оцінка формується як сума балів, набраних студентом за всіма критеріями протягом семестру. Такий підхід дозволяє комплексно оцінити рівень знань, розвиток аналітичних здібностей та здатність до самостійного осмислення історичних і культурних процесів.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання історії та культури України»

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-naych-zdobuvachiv.pdf>). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта»

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, Студент пройшов 10-річний курс «Історія України» на платформі Coursera (<https://www.coursera.org/learn/design-fundamentals>) та отримав відповідний сертифікат. За цей студент може отримати **10 балів** з теми (модуль 1).

Якщо студент пройшов 2-річний курс, наприклад, на платформі **Prometheus** , і має сертифікат, він отримує **2 бали**, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Актуальні питання історії та культури України» розміщені в системі електронного навчання Moodle

Форма проведення – письмова/усна/автоматизований тест у системі електронного навчання Moodle¹.

Максимальна кількість балів, отримана студентом за екзамен - 40 балів.

Екзаменаційні білети з ОК 1 «Актуальні питання історії та культури України» складаються із: складаються із: теоретичного питання завдань – 10 балів; методичного питання – 15 балів; практичного питання – 15 балів.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Розподіл балів, які отримують студенти

¹ Для студентів заочної форми навчання та за умови дистанційного навчання.

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (екзамен)	Сумар на к-ть балів
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
4	4	4	4	4	5	5	3	3	3	3	4	4	4	60	
Критерій для ЗМ 1							Критерій для ЗМ 2							Критерій до екзамену	

Питання для самоконтролю та контролю навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни «Актуальні питання історії та культури України»

Теоретичні питання:

1. Які основні етапи розвитку історії та культури України?
2. Як впливали світові історичні процеси на українську культуру?
3. Які ключові події визначили становлення української державності?
4. Які основні течії та напрями розвитку українського мистецтва у різні історичні періоди?
5. Як змінилася національна ідентичність українців у XX-XXI століттях?
6. Яку роль відіграють традиції та звичаї у формуванні культурної спадщини України?
7. Як процес урбанізації вплинув на культуру та побут українців?
8. Які пам'ятки української культури внесені до Світової спадщини ЮНЕСКО?

Практичні питання:

1. Виконайте аналіз історичного документа, що відображає культурний розвиток України у певний період.
2. Охарактеризуйте значення однієї з видатних постатей української культури (Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко тощо).
3. Порівняйте розвиток української культури у різні історичні епохи.
4. Наведіть приклади синтезу різних культур у мистецтві та архітектурі України.
5. Проведіть аналіз сучасних культурних тенденцій в Україні та їхні зв'язки з історичними традиціями.

Тестові питання:

1. Коли була прийнята Конституція Пилипа Орлика?
 - а) 1710 р.
 - б) 1848 р.
 - в) 1917 р.
 - г) 1991 р.
2. Який стиль домінував в українському мистецтві XVII-XVIII століття?
 - а) Готика
 - б) Бароко
 - в) Класицизм
 - г) Романтизм
3. Яке місто вважається центром козацької культури?
 - а) Київ
 - б) Львів
 - в) Запоріжжя
 - г) Чернігів

4. Який український художник створив картину «Запорожці пишуть листа турецькому султану»?
 - а) Іван Айвазовський
 - б) Тарас Шевченко
 - в) Ілля Рєпін
 - г) Казимир Малевич
5. Яка з перелічених споруд є пам'яткою українського бароко?
 - а) Софійський собор
 - б) Андріївська церква
 - в) Оперний театр у Львові
 - г) Дім з химерами

Аналітичні питання:

1. Проаналізуйте вплив християнства на українську культуру.
2. Які зміни відбулися у традиціях та обрядах українців у XX столітті?
3. Як радянська влада вплинула на розвиток української культури?
4. Яке значення має культурна дипломатія України у сучасному світі?
5. Як історичні події впливали на формування сучасного українського мистецтва?

Методи та освітні технології навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні* дидактичні методи та прийоми:

- *словесні*: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;
- *наочні*: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);
- *практичні*: вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні* методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проектів;

3) *інтерактивні* методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся); стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)); елементи навчального тренінгу.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного

університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дефлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.

Рекомендована література

1. Бердз Дж. *Голокост в Рівному: масове вбивство в Сосонках, листопад 1941 р.*, пер. з англ. Д. Аладька. Рівне: Волинські обереги, 2017.
2. Беркгоф К. *Жнива розпачу: Життя і смерть в Україні під нацистською владою*. Київ: Критика, 2011.
3. Блок М., *Апология історії або ремесло історика*. Київ: Laugus, 2018.
4. Бовуа Д. *Битва за землю в Україні: 1863-1914: Поляки в соціо-етнічних конфліктах*. Київ: Критика, 1998.
5. Грицак Я. *Подолати минуле: глобальна історія України*. Київ: Портал, 2021.
6. Грицак Я. *Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856-1886)*. Київ: Критика, 2006.
7. Грицак Я. *Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад*. Київ: Критика, 2011.
8. Гнатюк О. *Відвага і страх*. Київ: Дух і літера, 2015.
9. Грушевський М. *Виймки з жерел до історії України Русі*, Грушевський М. *Твори у 50-ти томах*. Львів: Світ, 2004. Т.6. С. 3-143.
10. Кашелер А. *Нерівні брати. Українці та росіяни від середньовіччя до сучасності*, пер. з нім. Володимира Кам'яця. Чернівці: Книги – XXI, 2018
11. Кінан Е. *Російські історичні міфи*. Київ: Критика, 2001.
12. Поллак М. *Цісар Америки. Велика втеча з Галичини*. Чернівці: Книги XXI, 2015.
13. Прицак О.Й. *Походження Русі*. Київ: Обереги, 2003.
14. Толочко О.П., Толочко П.П. *Київська Русь*. Київ: Альтернативи, 1998 [= Серія «Україна крізь віки». Т.4).
15. Толочко А.П. *Очерки Начальной истории Руси*. Київ; Laugus, 2015.
16. Снайдер Т. *Чорна земля. Голокост як історія і застереження*. Київ: Медуза, 2017.
17. Снайдер Т. *Криваві землі. Європа поміж Гітлером та Сталіним*. Київ: Грані-Т, 2011; інший укр. переклад: Тімоті Снайдер, *Криваві землі. Європа між Гітлером та Сталіним*. Київ: Лаурус, 2018.
18. Филипчук О.М. *Studia Byzantino-Rossica. Експансія, війна та соціальні зміни*. Чернівці: Книги – XXI, 2013.
19. Филипчук О. *Забутий святий. Князь Володимир Великий між Сходом та Заходом*. Київ: Laugus, 2020 (Серія «Золоті ворота», випуск 8).
20. Шевченко І. *Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку 18 століття*. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2014.
21. Яковенко Н. *Нарис історії середньовічної та ранньої модерної України*. Київ: Критика, 2005.
22. Яковлева Т. *Іван Мазепа і Російська імперія. Історія «зради»*. Київ: Кліо, 2013.
23. Яковенко Н. *Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI-XVII ст.* Київ: Критика, 2002.
24. Christian Raffensperger, *The Kingdom of Rus'* (Arc Humanities Press, 2017).

25. *A laboratory of transnational history: Ukraine and recent Ukrainian historiography*, ed. G. Kasianov and P. Ther (Budapest; New-York: CEU Press, 2009).
26. Simon Franklin and Jonathan Shepard, *The emergence of Rus 750–1200*, Longman History of Russia (London-New York: Longman, 1996).
27. Serhii Plokhyy, *The Cossack Myth: History and Nationhood in the Age of Empires* (Cambridge University Press, 2012)
28. Serhii Plokhyy, *The Origins of the Slavic Nations: Premodern Identities in Russia, Ukraine and Belarus* (Cambridge University Press, 2006) .
29. Serhii Plokhyy, *Unmaking Imperial Russia: Mykhailo Hrushevsky and the Writing of Ukrainian History* (University of Toronto Press, 2005) .
30. *Portraits of Medieval Eastern Europe*, ed. by Donald Ostrowski and Christian Raffensperger (London, New York: Routledge, 2018).
31. Timothy Snyder, *Bloodlands. Europe between Hitler and Stalin* (New York: Basic Books, 2010)
32. Timothy Snyder, *Black Earth: The Holocaust as History and Warning* (Penguin, 2015)
33. Patrick J. Geary, *The Myth of Nations: The Medieval Origins of Europe* (Princeton, N.J., and Oxford: Princeton University Press, 2003).
34. Oleksiy Tolochko, *Kievan Rus' and Little Russia in the Nineteenth Century* (Kyiv: Laurus, 2012).
35. Edward L. Keenan, *Josef Dobrovsky and the Origins of the Igor' Tale*. Harvard Series in Ukrainian Studies (Cambridge: Harvard UP, 2003).
36. Serhiy Yekelchuk, *Stalin's Empire of Memory: Russian-Ukrainian Relations in the Soviet Historical Imagination* (Toronto: University of Toronto Press, 2004).
37. Simon Franklin and Jonathan Shepard, *The emergence of Rus 750–1200*, Longman History of Russia (London-New York: Longman, 1996).
38. Philippe Delorme, *Anne de Kiev : épouse de Henri Ier* (Paris: Pygmalion, 2015).
39. *The Future of the Past: New Perspectives on Ukrainian History*, ed. Serhii Plokhyy, Harvard Papers in Ukrainian Studies (Cambridge: Harvard UP, 2017).
40. Serhii Plokhyy, *The Cossack Myth: History and Nationhood in the Age of Empires* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012).
41. *The Uses of the Middle Ages in Modern European States. History, Nationhood and the Search for Origins*, ed. Robert Evans, Guy P. Marchal, Writing the Nation (Palgrave Macmillan, 2015)

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://litopys.org.ua>. Представлено електронні версії книг відомих істориків: М. Грушевського, Н. Полонської-Василенко, О. Субтельного та ін. Також викладено цілий ряд джерел, зокрема, літописів. Мова сайту: українська.
2. Портал «Історична правда» (книжки, рецензії, фото матеріали, дослідження) <https://www.istpravda.com.ua/>
3. Електронна бібліотека журналу «Україна модерна». Журнал присвячено історії України та Центрально-Східної Європи кінця XVIII –XX століть. (<https://uamoderna.com/biblioteka>).
4. Бібліотека Українського центру вивчення Голокосту (<http://www.holocaust.kiev.ua/>)
5. <http://www.lrc-lib.ru> На сайті представлено повну базу берестяних грамот, ряд давньоруських літописів та словянських пам'яток. Зручна система пошуку, незамінна для написання практичних робіт та загалом самостійної роботи. Мова сайту: російська.
6. https://sigillum.com.ua/#abo_intro. На сайті представлено видання Інституту спеціальних історичних дисциплін Музею Шереметьєвих – це науково-дослідна

установа, яка була створена з метою сприяння розвитку сфрагістики, геральдики, генеалогії та суміжних з ними дисциплін. Мова сайту: українська

7. Електронна бібліотека Інституту історії України НАН України
[esource.history.org.ua/cgi-](http://esource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=S&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21FMT=brief_elib&S21ALL=(<.>IHU%3D!<.>)&S21SRW=dp&S21SRD=DO)

[bin/eiu/history.exe?C21COM=S&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21FMT=brief_elib&S21ALL=\(<.>IHU%3D!<.>\)&S21SRW=dp&S21SRD=DO](http://esource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=S&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21FMT=brief_elib&S21ALL=(<.>IHU%3D!<.>)&S21SRW=dp&S21SRD=DO)
[WN&S21STN=1&S21REF=15&S21CNR=10](http://esource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=S&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21FMT=brief_elib&S21ALL=(<.>IHU%3D!<.>)&S21SRW=dp&S21SRD=DO)

8. Львівське відділення Інституту археології та джерелознавства імені М. Грушевського, Електронна бібліотека, Інтерактивний атлас історії України.
<http://archeos.lviv.ua/>

9. Інститут археології та джерелознавства ім. М. Грушевського
http://archeos.org.ua/?page_id=42 Електронна бібліотека: Архів ранньомодерної української держави, Архів Коша Нової Запорозької Січі, Корпус документів, архів Української Народної Республіки, Літопис УПА.

